

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Tarih : 14 Ağustos 2025

Sayı : 13456

34511

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Mehmet Fatih KACIR tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

Bilim ve teknolojinin hızla ilerlemesi, bir zamanlar hayal ürünü olan birçok kavramı gerçeğe dönüştürmektedir. Kuantum teknolojileri, yapay zeka, gen düzenleme ve yaşam uzatma gibi alanlardaki gelişmeler, insanlığın geleceğini derinden etkileyecek potansiyel taşımaktadır. Bu "ütopik" bilimsel ilerlemeler, yalnızca teknik bir mesele olmanın ötesinde, toplumsal yapılarımızı, etik değerlerimizi ve hukuki çerçevelerimizi de yeniden şekillendirecek güce sahiptir. Türkiye olarak bu dönüşümlere hazırlıklı olmak, fırsatları değerlendirmek ve olası risklere karşı proaktif önlemler almak büyük önem taşımaktadır.

Bu bağlamda,

1- Bakanlığınızın, kuantum teknolojileri, ileri yapay zeka sistemleri, gen düzenleme (CRISPR gibi), yaşam uzatma ve sentetik biyoloji gibi "ütopik" bilimsel alanlardaki küresel gelişmeleri takip etmek ve Türkiye'nin bu alanlardaki araştırma ve geliştirme kapasitesini artırmak adına yürüttüğü uzun vadeli stratejiler nelerdir? Bu alanlarda uluslararası işbirlikleri ve ortak araştırma programları düşünülmekte midir?

2- Bu ileri bilimsel gelişmelerin (örneğin yapay zeka, gen düzenleme), işgücü piyasası, eğitim sistemi ve sosyal güvenlik ağları üzerinde yaratabileceği potansiyel köklü dönüşümler hakkında Bakanlığınızın veya ilgili kurumların (TÜBİTAK, YÖK vb.) herhangi bir senaryo analizi veya gelecek projeksiyonu çalışması bulunmakta mıdır?

3- Gen düzenleme, insan-makine arayüzleri veya yaşam uzatma teknolojileri gibi alanlarda ortaya çıkabilecek derin etik ikilemler ve hukuki boşluklar hakkında Bakanlığınızın herhangi bir ön çalışma veya düzenleme taslağı bulunmakta mıdır? Bu konularda ulusal ve uluslararası etik kurullar, hukuk uzmanları ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapılması düşünülmekte midir?

4- "Evrenin yapısına dair yeni keşifler" veya "çoklu evren teorileri" gibi henüz teorik düzeyde olan ancak insanlığın varoluşuna dair temel kabulleri sarsabilecek bilimsel gelişmelerin, uzun vadede toplumsal inanç sistemleri ve kültürel değerler üzerindeki potansiyel etkileri hakkında Bakanlığınızın herhangi bir değerlendirmesi veya hazırlığı bulunmakta mıdır? Bu tür konuların kamuoyunda sağlıklı bir şekilde tartışılmasını teşvik etmeye yönelik çalışmalar planlanmakta mıdır?

5- Ütopik bilimsel gelişmelerin getireceği potansiyel riskler (örneğin, siber güvenlik tehditleri, biyolojik silahlar, teknolojik eşitsizlikler) ve bu risklere karşı alınacak önlemler konusunda Bakanlığınızın ulusal ve uluslararası düzeyde yürüttüğü veya planladığı çalışmalar nelerdir? Bu risklerin yönetimi için multidisipliner bir yaklaşım benimsenmekte midir?

6- Toplumun bu tür karmaşık ve dönüştürücü bilimsel gelişmeleri anlaması, tartışması ve bu süreçlere katılımını sağlamak amacıyla Bakanlığınızca yürütülen veya planlanan geniş kapsamlı halkla ilişkiler, eğitim ve bilinçlendirme kampanyaları nelerdir? Bilimsel okuryazarlığın artırılması ve bilimsel tartışma kültürünün geliştirilmesi için hangi adımlar atılmaktadır?

7- Bu ütopyaçı bilimsel alanlarda Türkiye'nin öncü bir rol oynaması ve küresel bilimsel rekabette yerini alması için Ar-Ge yatırımlarının artırılması, nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesi ve beyin göçünün önlenmesi adına Bakanlığınızın somut teşvik ve destek mekanizmaları nelerdir?

8- Gelecekte ortaya çıkabilecek "yeni insan" tanımları veya "insanüstü varlıklar" (transhümanizm ve posthümanizm akımlarının ele aldığı üzere, biyolojik ve teknolojik gelişmelerle insan kapasitesinin ötesine geçilmesi) gibi kavramlar üzerinden doğabilecek toplumsal ayrılmalar ve eşitsizlikler konusunda Bakanlığınızın herhangi bir sosyolojik veya felsefi çalışma planı bulunmakta mıdır? Bu tür senaryolara karşı toplumsal uyumu ve adaleti sağlamaya yönelik hangi politikalar geliştirilmektedir?